Danıştay 9. Daire E.2023/3427 K.2025/4892 (17.11.2025)

Karar metni, resmî kaynakta yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

Danıştay 9. Daire Başkanlığı 2023/3427 E. , 2025/4892 K.

"İçtihat Metni"

T.C.

D A N I Ş T A Y

DOKUZUNCU DAİRE

Esas No : 2023/3427

Karar No : 2025/4892

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Defterdarlığı-...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının, temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: Davacı adına, takdir komisyonu kararına dayanılarak 2015 yılı için re'sen tarh edilen bir kat vergi ziyaı cezalı gelir vergisinin kaldırılması istemine ilişkindir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... Vergi Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararıyla; dosyanın incelenmesinden; 2010 yılında kurulmuş olan ... İnş. Nak. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti.'de bulunan 99.000-TL karşılığı 3960 hissenin davacı ...'ya, 1.000-TL karşılığı 40 hissenin ...'ya ait olduğu, 13/04/2015 tarihinde şirket sermayesinin 3.400.000-TL'ye çıkarıldığı, ancak şirket ortakları tarafından sermaye artırımı için ödeme yapılmadığı, 17/04/2015 tarihinde şirket hisselerinin tamamının ... Nak. Dan. A.Ş. 'ne 3.400.000-TL bedelle satıldığı, davacının söz konusu devir nedeniyle elde ettiği kazancı beyan etmediğinden bahisle, ... Nak. Dan. A.Ş. hakkında düzenlenen ... tarih ve ... sayılı Vergi Tekniği Raporu ve 13/11/2020 tarih ve ... sayılı Görüş ve Öneri Raporu ile 03/09/2021 tarihli tutanağa dayanılarak takdir komisyonunca belirlenen matrah esas alınmak suretiyle 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesinin 4. bendi gereğince davacı adına 2015 yılı için vergi ziyaı cezalı gelir vergisi tarhiyatı yapıldığı, buna ilişkin ihbarnamenin davacıya tebliği üzerine de bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı olayda, davacının 17/10/2010 tarihinde ... İnş. Nak. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin kuruluşu ile sahip olduğu hisselerini, 17/04/2015 tarihinde devrettiği hususu dikkate alındığında, davacının hisse senetlerini iki yıldan fazla süre ile elinde bulundurduğundan 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesi gereği tam mükellef olan söz konusu şirkete ait hisse senetlerinin satışından elde edilen gelirin değer artış kazancı olarak nitelendirilemeyeceği sonucuna varıldığı, bu durumda cezalı tarhiyatta hukuka uyarlık görülmediği gerekçesiyle davanın kabulüne, dava konusu bir kat vergi ziyaı cezalı gelir vergisi tarhiyatının kaldırılmasına karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi kararının özeti: İstinaf başvurusuna konu Vergi Mahkemesi Kararının hukuka ve usule uygun olduğu ve davalı idare tarafından ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun

reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI: Dilekçelerde yer alan açıklamalar doğrultusunda dava konusu işlemin hukuka uygun olduğu iddiasıyla kararın bozulması istenilmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ ...'İN DÜŞÜNCESİ: Dosyanın incelenmesinden davacı tarafından menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının değil ortaklık hisselerinin elden çıkarıldığı dolayısıyla 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesinin 1. fıkrasının 4. bendi uyarınca iki yıllık süreyle sınırlı olmaksızın söz konusu işleminin gelir vergisine tabi olduğu anlaşıldığından Bölge İdare Mahkemesi'nce davacı tarafından sermaye artırımı sonrasında yapılan ödemeye ilişkin olarak sunulan belgeler de dikkate alınarak uyuşmazlığın esası hakkında yeniden karar verilmek üzere temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Dokuzuncu Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Davacı adına, takdir komisyonu kararına dayanılarak 2015 yılı için re'sen tarh edilen bir kat vergi ziyaı cezalı gelir vergisinin kaldırılması istenilmektedir.

İLGİLİ MEVZUAT:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesinin 1. fıkrasının;1. bendinde, ivazsız olarak iktisap edilenler ile tam mükellef kurumlara ait olan ve iki yıldan fazla süreyle elde tutulan hisse senetleri hariç, menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının elden çıkarılmasından sağlanan kazançların, 4. bendinde, ortaklık haklarının veya hisselerinin elden çıkarılmasından doğan kazançların değer artışı kazancı olduğu, 2. fıkrasında, bu maddede geçen "elden çıkarma" deyiminin, 1. fıkrada yazılı mal ve hakların satılması, bir ivaz karşılığında devir ve temliki, trampa edilmesi, takası, kamulaştırılması, devletleştirilmesi, ticaret şirketlerine sermaye olarak konulmasını ifade ettiği, aynı kanunun mükerrer 81. maddesinde ise; değer artışında safi kazancın, elden çıkarma karşılığında alınan para ve ayınlarla sağlanan ve para ile temsil edilebilen her türlü menfaatlerin tutarından, elden çıkarılan mal ve hakların maliyet bedelleri ile elden çıkarma dolayısıyla yapılan ve satıcının uhdesinde kalan giderlerin ve ödenen vergi ve harçların indirilmesi suretiyle bulunacağı, mal ve hakların elden çıkarılmasında iktisap bedelinin, elden çıkarılan mal ve hakların, elden çıkarıldığı ay hariç olmak üzere Devlet İstatistik Enstitüsünce belirlenen toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında artırılarak tespit edileceği, bu endekslemenin yapılabilmesi için artış oranının % 10 veya üzerinde olmasının şart olduğu ifade edilmiştir.

6102 sayılı Ticaret Kanunu'nun limited şirket ortaklarının hak ve borçlarına ilişkin bölümünde yer alan 593. maddesinde; esas sermaye payının şirketçe iktisabına ilişkin 612 maddenin ikinci fıkrasında öngörülen hâller dışında, esas sermaye payının, ortaklar arasındaki devirler de dâhil olmak üzere sadece madde devamında öngörülen hükümler uyarınca devredilebileceği ve miras yoluyla geçeceği, esas sermaye pay senetlerinin ispat aracı şeklinde veya nama yazılı olarak düzenleneceği, ek ödeme ve yan edim yükümlülüklerinin, ağırlaştırılmış veya bütün ortakları kapsayacak biçimde düzenlenmiş rekabet yasağının ve şirket sözleşmesinde öngörülmüş önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım haklarının bu senetlerde açıkça belirtilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

Anılan Kanun'un limited şirket esas sermaye payının geçişi hâllerinden devir halini düzenleyen "Devir" başlıklı 595. maddesinde; esas sermaye payının devri ve devir borcunu doğuran işlemlerin yazılı şekilde yapılacağı ve tarafların imzalarının noterce onaylanacağı, ayrıca devir sözleşmesinde, ek ödeme ve yan edim yükümlülükleri; rekabet yasağı ağırlaştırılmış veya tüm ortakları kapsayacak biçimde genişletilmiş ise bu hususun, önerilmeye muhatap olma, önalım, geri alım ve alım hakları ile sözleşme cezasına ilişkin koşulların da belirtileceği, şirket sözleşmesinde aksi öngörülmemişse, esas sermaye payının devri için, ortaklar genel kurulunun onayının şart olduğu, devrin bu onayla geçerli olacağı, şirket sözleşmesinde başka türlü düzenlenmemişse, ortaklar genel kurulunun sebep göstermeksizin onayı reddedebileceği, şirket sözleşmesiyle sermaye payının devri yasaklanabileceği, şirket sözleşmesi devri yasaklamış veya genel kurul onay vermeyi reddetmişse, ortağın haklı sebeple şirketten çıkma hakkının saklı kalacağı, şirket sözleşmesinde ek ödeme veya yan edim yükümlülükleri öngörüldüğü takdirde, devralanın ödeme gücü şüpheli görüldüğü için ondan istenen teminat verilmemişse, genel kurulun şirket sözleşmesinde hüküm bulunmasa bile, onayı reddedebileceği, başvurudan itibaren üç ay içinde genel kurulun reddetmediği takdirde onayı vermiş sayılacağı açıklanmış 596. maddesinde de esas sermaye payının, miras, eşler arasındaki mal rejimine ilişkin hükümler veya icra yoluyla geçmesi hâlleri düzenlenmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu mükerrer 80. maddesine göre şirketteki hissenin devri nedeniyle elde edilen kazancın değer artış kazancı olduğu, tam mükellef kurumlara ait olan hisse senedinin devrinde ise iki yıldan kısa süreyle elde tutulan hisse senedinin elden çıkartılmasından doğan kazancın değer artış kazancı olduğu anlaşılmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, 2010 yılında kurulmuş olan ... Nak. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin 99.000-TL karşılığı 3960 hissesinin davacıya, 1.000-TL karşılığı 40 hissenin ise ...'ya ait olduğu, 13/04/2015 tarihinde şirket sermayesinin 3.400.000-TL'ye çıkarıldığı, 17/04/2015 tarihinde ise şirket hisselerinin tamamının ... İçecek Nak. Dan. A.Ş.'ne 3.400.000-TL bedelle satıldığı, ... İçecek Nak. Dan. A.Ş. hakkında düzenlenen ... tarih ve ... sayılı vergi tekniği raporunda davacı ve ...'nın 2015 yılında hisse devrinden elde ettiği kazançların 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 80. maddesi yönünden incelenmesi gerektiğinin belirtilmesi üzerine, davacı ... ve dava dışı ... hakkında ... tarih ve ... sayılı görüş ve öneri raporunun düzenlendiği, söz konusu raporda 13/04/2015 tarihli sermaye artırımına ilişkin olarak ortaklar tarafından herhangi bir ödeme yapılmaksızın şirket hisselerinin 17/04/2025 tarihinde devredildiğinin ve söz konusu mükelleflerin 2015 yılına ilişkin olarak gelir vergisi yönünden takdire sevk işlemlerinin gerçekleştirileceğinin açıklandığı, 23/11/2020 tarihinde davacının takdire sevk işleminin yapıldığı, Yenimahalle Vergi Dairesi Müdürlüğü tarafından düzenlenen 03/09/2021 tarihli tutanakla ... İnş. Nak. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin 17/12/2010 tarihinde ödenmiş olan 100.000-TL sermayesinin 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 81. maddesi uyarınca toptan eşya fiyat endeksindeki artış oranında güncellenmiş tutarının 137.303,52-TL olarak hesaplandığı ve takdir komisyonunca ... tarih ve ... sayılı vergi tekniği raporu, ... tarih ve ... sayılı görüş ve öneri raporu ile 03/09/2021 tarihli tutanak dikkate alınmak suretiyle davacının 2015 yılı gelir vergisi matrahının takdir edildiği, söz konusu takdir komisyonu kararına dayanılarak davacı adına re'sen tarh edilen bir kat vergi ziyaı cezalı gelir vergisinin kaldırılması istemiyle davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda, davacının ... İnş. Nak. Mad. San. ve Tic. Ltd. Şti.'nin kuruluşundan itibaren 99.000-TL karşılığı 3960 hissesinin sahibi olduğu, %99 oranında ortaklık hissesinin bulunduğu, 17/04/2015 tarihinde şirket hisselerinin tamamının ... İçecek Nak. Dan. A.Ş.'ne

3.400.000-TL bedelle devredildiği, bu hususun 27/04/2015 tarih ve 8808 sayılı Ticaret Sicil Gazetesinde ilan edildiği, diğer bir deyişle söz konusu devir işleminin, hisse senedi devrine ilişkin olmadığı, hisse devrine ilişkin olduğu, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun mükerrer 80. maddesinin 1. fıkrasının 4. bendi uyarınca da, hissenin devri nedeniyle elde edilen kazancın değer artış kazancına tabii olduğu görülmektedir.

Bu durumda; davacı tarafından sermaye artırımına ilişkin olarak sunulan 17/04/2025 tarihli ödeme dekontu ve defter kayıtları ile birlikte dayanak raporlar, tutanak ve takdir komisyonu kararının da incelenmesi suretiyle, işin esası hakkında karar verilmesi gerekirken; davacının hisse senetlerini iki yıldan fazla süre ile elinde bulundurduğundan, 193 sayılı Kanun'un mükerrer 80. maddesi uyarınca tam mükellef olan söz konusu şirkete ait hisse senetlerinin satışından elde edilen gelirin, değer artışı kazancı olarak nitelendirilemeyeceği gerekçesiyle verilen Vergi Mahkemesi kararına karşı davalı idarece yapılan istinaf başvurusunun reddine yönelik kararda hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

Davalının temyiz isteminin kabulüne,

... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ... Bölge İdare Mahkemesi ... Vergi Dava Dairesine gönderilmesine, 17/11/2025 tarihinde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.